

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

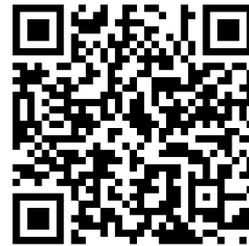
Державний обліковий номер: 0823U101248

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 13-11-2023

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ОНЕУ від 09.01.2024 р. №5

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Носаченко Олександр Анатолійович

2. Oleksandr A. Nosachenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 076

Назва наукової спеціальності: Підприємництво та торгівля

Галузь / галузі знань: управління та адміністрування

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Дата захисту: 21-12-2023

Спеціальність за освітою: Економіка підприємства

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Наказ 184/ID3193

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.71, 06.71.15, 06.81, 06.81.12

Тема дисертації:

1. Управління резервами підвищення конкурентоспроможності торговельних підприємств.
2. Management of reserves to increase the competitiveness of trade enterprises.

Реферат:

1. У дисертації сформульовані й обґрунтовані основні положення, висновки та рекомендації, що є новим розв'язанням важливої науково-прикладної проблеми – удосконалення теоретико-методичних засад та розробка практичного інструментарію управління резервами підвищення конкурентоспроможності торговельних підприємств. Систематизовано та удосконалено понятійно-категоріальний апарат щодо уточнення понять: резервів підвищення конкурентоспроможності торговельних підприємств, що трактуються як невиявлені можливості, що базуються на прихованих цінностях, і можуть бути використані для покращення рівня діяльності торговельних підприємств і формуванні переваг серед інших конкуруючих суб'єктів на внутрішньому та зовнішньому ринках. Запропоновано систематизацію резервів підвищення конкурентоспроможності торговельних підприємств. Виділено шість груп резервів, що містять 28 видів, і акцентують увагу на підпорядкованість структури підприємства та ознак залежності діяльності, що враховують конкретні умови діяльності та виступають важливими для підвищення конкурентоспроможності торговельних підприємств. Розроблено теоретико-методичні засади формування концептуального підходу

управління резервами підвищення конкурентоспроможності торговельних підприємств, що базуються на комбінованому підході та послідовному розробленні складових: теоретичних засад, методичних засад, моделюванні, інструментального та організаційно-практичного забезпечення управління, що уніфікують та спрощують процедуру управління та створюють передумови для підвищення конкурентоспроможності торговельних підприємств. Систематизовані компоненти запровадження комбінованого підходу управління резервами підвищення конкурентоспроможності торговельних підприємств, який є процесом безперервного виявлення, оцінювання зовнішніх та внутрішніх джерел підвищення конкурентоспроможності підприємства, та розробки заходів з організації, планування, мотивації, контролю та координації з метою підвищення конкурентоспроможності та забезпечення ефективності діяльності підприємств. Обґрунтовано теоретико-методичні аспекти діагностики резервів підвищення конкурентоспроможності торговельних підприємств, які полягають у розробці концептуального підходу до процесу винайдення та реалізації резервів, що базується на врахуванні розрахунків економічної ефективності інноваційної діяльності та ресурсного оцінювання і, в якому взаємопов'язана дія процесів, механізмів та інструментів, що дозволить реалізувати мету та досягти очікуваних результатів – підвищення конкурентоспроможності торговельних підприємств за рахунок резервів як невикористаних можливостей. Сформовано концептуальну модель управління резервами підвищення конкурентоспроможності торговельних підприємств, яка базується на комбінованому підході щодо управління, враховує специфіку діяльності торговельних підприємств та має зворотній характер, що означає постійний моніторинг результатів та гнучке реагування на виникнення негативних чи позитивних змін у діяльності. Узагальнено та систематизовано організаційно-практичний інструментарій управління резервами підвищення конкурентоспроможності торговельного підприємства, який деталізується за етапами алгоритму управління резервами підвищення конкурентоспроможності торговельних підприємств, включає розробку інструментарію на підготовчому етапі, етапі діагностики та формування підходу до управління. Узагальнено загальноекономічні тенденції розвитку торговельних підприємств в Україні в сучасних умовах, які систематизовані за допомогою використання методики PEST-аналізу та врахуванні специфічних чинників, що впливають на діяльність торговельних підприємств, що надає можливість спрогнозувати дію зовнішніх чинників на діяльність торговельних підприємств та врахувати їх при формуванні підходу до управління резервами підвищення конкурентоспроможності торговельних підприємств під час дії воєнного стану. Систематизовано та оцінено резерви підвищення конкурентоспроможності торговельних підприємств, котрі дозволили сформулювати загальне уявлення щодо складу, структури та напрямів формування специфічних резервів підвищення конкурентоспроможності торговельних підприємств в Україні в сучасних умовах. На основі проведеної діагностики обґрунтовані формування та імплементація теоретико-методичного підходу управління резервами підвищення конкурентоспроможності на прикладі діючих торговельних підприємств України.

2. The dissertation formulates and substantiates the main provisions, conclusions and recommendations, which are a new solution to an important scientific and applied problem – improvement of theoretical and methodical principles and development of practical tools for managing reserves to increase the competitiveness of trade enterprises. Systematized and improved the conceptual – categorical apparatus for clarifying the concepts: reserves for increasing the competitiveness of trade enterprises, which are interpreted as undiscovered opportunities based on hidden values, and can be used to improve the level of activity of trade enterprises and create advantages among other competing entities in the domestic and foreign markets. The systematization of reserves for increasing the competitiveness of trade enterprises is proposed. Six groups of reserves containing 28 types have been identified and emphasize the subordination of the enterprise structure and signs of activity dependence, which take into account specific conditions of activity and are important for increasing the competitiveness of trade enterprises. The theoretical and methodical foundations of the formation of a conceptual approach to the management of reserves to increase the competitiveness of trade enterprises have been developed, which are based on a combined approach and the following components have been developed: theoretical foundations, methodical principles, modeling, instrumental and organizational and practical provision of management of reserves to increase the competitiveness of trade enterprises. Systematized components of the

introduction of a combined approach to the management of reserves to increase the competitiveness of trade enterprises, which is a process of continuous identification, evaluation of external and internal sources of increasing the competitiveness of the enterprise, and the development of measures for organization, planning, motivation, control and coordination in order to increase competitiveness and ensure the efficiency of the enterprise. The theoretical and methodical aspects of the diagnosis of reserves for increasing the competitiveness of trade enterprises are substantiated, which consist in the development of a conceptual approach to the process of finding and realizing reserves, which is based on taking into account the calculations of the economic efficiency of innovative activity and resource evaluation, and in which the action of processes, mechanisms and tools is interconnected. A conceptual model of reserves management for increasing the competitiveness of trading enterprises has been formed, which is based on a combined approach to management, takes into account the specifics of the activity of trading enterprises and has a reverse nature, which means constant monitoring of results and flexible response to the occurrence of negative or positive changes in activity. The organizational and practical toolkit for managing reserves for increasing the competitiveness of a trading enterprise is summarized and systematized, which is detailed according to the stages of the reserve management algorithm for increasing the competitiveness of trading enterprises, includes the development of tools at the preparatory stage, the diagnostic stage and the formation of an approach to management, taking into account the peculiarities of the activities of trading enterprises and the proposed classification of groups and types of reserves for increasing the competitiveness of trading enterprises. The general economic trends of the development of trade enterprises in Ukraine in modern conditions are summarized, which are systematized using the PEST-analysis method and taking into account specific factors affecting the activity of trade enterprises, which makes it possible to predict the effect of external factors on the activity of trade enterprises. Reserves for increasing the competitiveness of trade enterprises were systematized and evaluated, which made it possible to form a general idea about the composition, structure and directions of formation of specific reserves for increasing the competitiveness of trade enterprises in Ukraine in modern conditions. On the basis of the conducted diagnosis, the formation and implementation of a theoretical and methodical approach to the management of reserves to increase competitiveness based on the example of existing trade enterprises.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Nosachenko A.A., Baldzhy M.D. System approach to reserve detection and evaluation in increasing competitiveness of wholesale trading enterprises. New trends in the economic systems management in the context of modern global challenges: collective monograph / Scientific edited by M. Bezpartochnyi. Sofia: VUZF Publishing House "St. Grigorii Bogoslov", 2020. P. 224–233.
- Nosachenko A. The attraction of innovations in order to identify reserves that can increase competitiveness in ukrainian and polish food industry enterprises. Selected Issues Of Socio-economic development in Poland and Ukraine: collective monograph / Scientific edited by Marlina Piekut, Nataliia Smentyna. Plock: PKN ORLEN S.A., 2020. P. 97–110.
- Носаченко О.А. Теоретичні положення інклюзивної економіки. Інклюзивна економіка: теорія і практика : монографія / за заг. ред. М. Д. Балджи. К.: ФОП Гуляева В. М., 2021. С. 18–75.

- Балджи М. Д., Марін Р., Носаченко О.А., Однолько В.О. Інституціональний аналіз економічної поведінки суб'єктів господарювання. Підходи до вирішення проблем фінансування, безпеки, економічного та інформаційного розвитку суб'єктів господарювання в умовах пандемії: монографія / за ред. Л. М. Савчук, Л. М. Бандоріної. Дніпро: Пороги, 2021. С. 169-201.
- Носаченко О.А. Інтегральна економічна стійкість підприємств харчової промисловості у конкурентному середовищі та показники її оцінювання. *International Scientific Journal "Internauka". Series: "Economic Sciences"*. 2020. №12 (44). Т. 2. С. 71-76.
- Носаченко О.А. Особливості формування сценаріїв розвитку підприємств харчової промисловості в кризових умовах господарювання. *Економічний простір*. 2020. №163. С. 92-96.
- Носаченко О.А. Теоретико-методологічні підходи до діагностики резервів підвищення конкурентоспроможності на оптових підприємствах харчової промисловості. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2021. № 5-6 (282-283). С. 90-95.
- Носаченко О.А., Ковальов А.І. Методичні засади управління резервами підвищення конкурентоспроможності торговельних підприємств. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2023. № 5-6. С. 101-108.
- Nosachenko A. A. Detection of latent reserves of wholesale trade in food industry in conditions of economic crisis. *Business Management*. 2021. № 4. 12 P. 58-70.
- Baldzhy M., Nosachenko O., Nezdoyminov S. Forecast of the export of confectionery products of Ukraine Food markets. *International Journal of Agricultural and Statistical Sciences*, 2021. № 17 (1). P. 187-196.
- Носаченко О.А. Особливості розвитку підприємств оптової торгівлі в умовах неоіндустріального суспільства. *Інноваційний розвиток та безпека підприємства в умовах неоіндустріального суспільства: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 31 жовтня 2019 р.)*. Луцьк, 2019. С. 374-378.
- Носаченко О.А. Резерви підвищення конкурентоспроможності підприємств оптової торгівлі. *Підприємницька модель економіки та управління розвитком підприємства : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Житомир, 06-08 листопада 2019 р.)*. Житомир, 2019. С.880-883.
- Nosachenko A.A., Baldji M. D. Improvement of wholesale on the basis of attracting the humanocentric structure approach. *Economy and Human- Centricism: the Modern Foundation for Human Development : materials of the 13 International scientific conference (Leipzig, Germany, April 24th, 2020.)*. Riga, Latvia: "Publishing House "Baltija Publishing", 2020. P. 50-53.
- Носаченко О.А., Балджи М.Д. Економічні наслідки карантину для оптової торгівлі. *Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки : збірник тез доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти (м. Рівне, 21-22 травня 2020 р.)*. Ч. 1. Рівне: НУВГП, 2020. С. 439-442.
- Носаченко О. Резерви підприємств – стратегічні елементи антикризового бізнес-планування. *SCIENCE AND STUDY 2020 : матеріали II Міжнар. форуму молодих науковців та дослідників (м. Київ, 17-18 вересня 2020 р.)*. Київ: Асоціація сприяння глобалізації освіти та науки «СПЕЙСТАЙМ», 2020. С. 30-32.
- Носаченко О. Методи оцінювання резервів підвищення конкурентоспроможності оптових підприємств. *Фінансово-економічні механізми розвитку підприємництва: теоретичний та практичний аспекти : збірник тез за матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти та молодих учених (м. Дніпро, 19-20 листопада 2020 р.)*. Ч. 2. Дніпро: НМетАУ, 2020. С. 187-189.
- Носаченко О. А. Сутність конкурентоспроможності підприємств харчової промисловості та резервів її підвищення. *Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях : матеріали XIX Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17-18 травня 2021 р.)*. Одеса: ОНЕУ, 2021. С. 252-254.
- Baldzhy M., Nosachenko A. Increasing the competitiveness of ukrainian and bulgarian food industry enterprises. *Крыла маса "Търговията – 14 научно знание и бизнес реалност" : сборник с доклади (м. Свіштов, Болгарія 8 жовтня 2021 р.)*. С. 367-374.
- Носаченко О. А. Особливості управління резервами підвищення конкурентоспроможності торговельних підприємств під час воєнних дій. *Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики :*

Наукова (науково-технічна) продукція: сформовано концептуальну модель управління резервами підвищення конкурентоспроможності торговельних підприємств, яка базується на комбінованому підході щодо управління, враховує специфіку діяльності торговельних підприємств та має зворотній характер.

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0119U100507; 0119U101764

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ковальов Анатолій Іванович
2. Anatolii I. Kovalov

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=elEivNcAAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кузьмін Олег Євгенович
2. Oleh Y. Kuzmin

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=N4kbbIkAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Блакита Ганна Владиславівна

2. Hanna V. Blakyta

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4848-9912

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, буд. 19, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Янковий Олександр Григорович

2. Oleksandr H. Yankovyi

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2413-855X

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=3elOGGYAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кошельок Галина Володимирівна

2. Halyna V. Koshelok

Кваліфікація: д. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0331-0592

Додаткова інформація: ;<https://scholar.google.ru/citations?user=bZKxaX4AAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Грінченко Раїса Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Грінченко Раїса Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Сачук Юлія Анатоліївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна